
Lapsen hyvän kohtelun suunnitelma

Ehot Oy

Pitkäjärvi

Päivitys tehty 15.5.2026.

Lapsen hyvän kohtelun suunnitelma Ehot Oy, Pitkäjärvi

Pitkäjärven erityisen huolenpidon yksikössä jokainen asiakas pääsee vaikuttamaan suunnitelman sisältöön. Lapsen hyvän kohtelun suunnitelma käydään läpi jokaisen asiakkaan kanssa. On tärkeää, että jokainen lapsi pääsee itse kertomaan omat mielipiteensä siihen, minkälaista hänen mielestään hyvän kohtelun kuuluu olla ja minkälaista kohtelua hän haluaa saada eho-jakson aikana. Lapsi on henkilönä avainasemassa suunnitelmaa laadittaessa hänen toimiessa asiantuntijana. Lasten lisäksi suunnitelman työstämiseen osallistuu koko moniammatillinen Pitkäjärven kasvatushenkilökunta.

Ajantasainen suunnitelma on näkyvillä Pitkäjärven asuinyksikön ilmoitustaululla.

Jaksonsa loppuvaiheessa lapsi vastaa palautelomakkeeseen, jossa arvioidaan hyvän kohtelun suunnitelman toteutumista käytännössä.

Johdanto

Lapsen hyvän kohtelun suunnitelman tarkoituksena on tukea lasten itsemääräämisoikeutta sekä luoda avoimuutta ja yhteisymmärrystä yhteisistä säännöistä ja toimintatavoista. Suunnitelmalla pyritään rajoitustoimenpiteiden käytön ennaltaehkäisyyn. Hyvin laadittu suunnitelma voi parhaimmillaan vähentää rajoitusten käytön tarvetta.

Suomen perustuslaissa mainittu yhdenvertaisuus ja tasa-arvoinen kohtelu ovat Pitkäjärven erityisen huolenpidon yksikön keskeisiä arvoja. Lapsen etu on lastensuojelun lähtökohta. Olemme määrittäneetkin sen yrityksemme tärkeimmäksi arvoksi. Lapsi on ainutkertainen, arvokas ja tasa-arvoinen yksilö, jonka tulee saada aina hyvä kohtelu.

Yrityksemme arvopohjan kulmakivet ovat lapsen edun lisäksi yksilön kunnioittaminen, toiminnan läpinäkyvyys ja moniammatillisuus. Yksilöllisen kohtaamisen ja aidon välittämisen kautta luomme pohjan hyvän vuorovaikutussuhteen syntymiselle. Nuorta kuullaan ja nuoren mielipiteet ja ajatukset luovat pohjan työskentelylle. Samat arvot ovat myös lastensuojelun keskeisiä arvoja.

Perustuslaissa on erikseen mainittu, että lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä. Tämä tarkoittaa, että lapsella on samat oikeudet kuin aikuisella, ellei hänen oikeuksiaan ole jostakin lakiin perustuvasta syystä rajoitettu. Laki mahdollistaa positiivisen erityiskohtelun eli erityiset lapsiin kohdistuvat toimet, joilla voidaan turvata lasten tasavertainen asema aikuisiin nähden. Kaikilla lapsilla on myös keskenään yhtäläiset oikeudet.

Sen sijaan julkisella vallalla on erityinen vastuu sijoitetun lapsen perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta. Sijoitetun lapsen fyysistä koskemattomuutta, oikeutta tavata vanhempiaan tai muita läheisiä henkilöitä ja muita keskeisiä oikeuksia ei saa rajoittaa ilman lakiin perustuvaa syytä. Perustuslaki ja lastensuojelulaki ovat toimintamme perusta eikä niistä voi missään tilanteessa poiketa.

Lapsen oikeuksien yleissopimus velvoittaa turvaamaan lapsille ja nuorille oikeuden erityiseen suojeluun ja huolenpitoon. Yhteiskunta ottaa vastuun lapsen ja nuoren hyvinvoinnista tilanteissa, joissa vanhempien voimavarat eivät riitä sitä turvaamaan. Lapsi on oikeutettu suojeluun laiminlyöntiä, ruumiillista ja henkistä väkivaltaa, riistoa, syrjintää ja epäinhimillistä kohtelua

vastaan. Lapsella on oikeus koskemattomuuteen ja turvallisuuteen kaikissa oloissa. Niissä tapauksissa, kun yhteiskunta on ottanut vastuun lapsista heidän vaarantaessaan omaa kasvua ja kehitystä, on tällöin sijaishuollolla tärkeä tehtävä edessä. Erityisen huolenpidon yksikkönä Pitkäjärvi ottaa vastaan yhteiskunnan vaikeimmassa asemassa olevia lapsia. Vaikka erityisen huolenpidon yksikkö Pitkäjärvi onkin suljettu yksikkö ja sen toiminnot ovat suhteellisen rajoitetut, toteutetaan sen toiminnoissa lapsen edun mukaisia menetelmiä.

1. HYVÄ KOHTELU

1.1 Mitä on hyvä kohtelu? Mitä se tarkoittaa?

Nuorten vastauksia:

- otetaan huomioon lapsen toiveet
- ollaan rehellisiä
- ollaan mukavia toisillemme
- kuunnellaan ja autetaan
- tasapuolisuus, tasa-arvo kaikkien välillä
- ollaan ystävällisiä toisille
- ei kiusata ketään
- lohdutetaan, kun on paha mieli
- ollaan tukena
- ei syrjitä, kiusata tai arvostella muita
- molemminpuolinen kunnioitus
- ollaan kohteliaita toisillemme
- ollaan ystävällisiä
- kohdataan ennakkoluulottomasti
- ollaan huumorintajuisia
- tarkat säännöt arjessa
- annetaan hyvää ruokaa ja annetaan muille rauha ruokailla
- hyvästä käytöksestä seuraa hyvää
- kohdellaan kaikkia tasa-arvoisesti
- kehitetään molemminpuolista luottamusta

- huomioidaan nuoren toiveita
- uskalletaan olla eri mieltä asioista
- puhutaan suoraa

Aikuisten pohdintaa:

- Jokainen lapsi kohdataan yksilöllisesti
- Kohdellaan kaikkia tasa-arvoisesti
- Vedetään yhteistä linjaa koskien yksikön sääntöjä ja toimintatapoja
- On tärkeää, että lapsi saa hyvää, arvostavaa ja kunnioittavaa sijaishuoltoa, joka on lapsen asiakassuunnitelman mukaista
- Työskentely on tavoitteellista ja jokaisen lapsen yksilölliset tavoitteet otetaan huomioon
- Jokaisen lapsen yksilölliset tarpeet huomioidaan
- Lapsen hyvä kohtelu on tasapuolista ja puolueetonta kohtelua lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden.

2. ITSEMÄÄRÄMISOIKEUS

Itsemääräämisoikeus: Itsemääräämisoikeudella tarkoitetaan yksilön oikeutta määrätä omasta elämästä ja vaikuttaa itseään koskevissa asioissa, sekä vaikuttaa itseään koskevaan päätöksen tekoon. Itsemääräämisoikeus merkitsee oikeutta yhdenvertaisuuteen, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen. Kyseessä on meille jokaiselle kuuluva perusoikeus.

2.1 Miten aikuiset voi tukea eho-jakson aikana itsemääräämisoikeutta?

Nuorten vastauksia:

- Paikalla on riittävästi aikuisia auttamassa ja tukemassa
- Pidetään yhteisistä säännöistä kiinni liittyen esim. koskemattomuuteen
- Kuunnellaan nuoren mielipidettä päätöksissä
- Jos on asioita, joissa nuorella on mahdollisuus päättää, niin nuori saa oikeasti itse päättää.
- Annetaan vaihtoehtoja päätöksentekoon.
- Jos arki sujuu, niin annetaan mahdollisuuksia ulkoiluun
- Perustellaan asiat niin, että varmasti nuori ymmärtää

- Tehdään yhdessä asioita, myös yksikön ulkopuolella
- Kuunnellaan nuoria ja otetaan mielipide huomioon

Aikuisten pohdintaa:

- Opastetaan tarvittaessa arjen erilaisissa tilanteissa
- Käydään avointa keskustelua
- Mahdollistetaan aikuisen aikaa ja tukea
- Annetaan mahdollisuuksia ja positiivisia kokemuksia arjessa
- Kuullaan lapsen mielipide häntä koskevissa asioissa
- Tuetaan sosiaalisissa taidoissa
- Tuetaan noudattamaan yhteiskunnan normeja
- Toteutetaan lapsen itsemääräämisoikeutta siten, kuten Suomen laki, yhteiskunnan normit ja säännökset, sekä yksikön toimintatavat sitä määrittävät. Lapsen itsemääräämisoikeuden tukemisessa on tärkeää pohtia, mitkä asiat palvelee lapsen etua eniten niin, ettei siitä koidu kellekään ulkopuoliselle tai lapselle itselleen haittaa. Lapsen mielipiteitä kuunnellaan ja kunnioitetaan, eikä kyseenalaisteta, mikäli ne ovat yhteiskunnan normien mukaisia ja asiallisesti ilmaistuja.

3. HYVÄ HOITO, HUOLENPITO JA KASVATUS

3.1 Minkälaista on hyvä hoito, huolenpito ja kasvatus?

Nuorten vastauksia:

- kohdellaan tasa-arvoisesti jokaista
- tarjotaan peruselämiseen tarvittavat puitteet
- selkeät rakenteet arjessa, joita helppo noudattaa, mutta rajaavat tarpeeksi
- riittävästi aikuisia
- mahdollistetaan arjessa aktiviteetteja, esim ulkoilua
- välitetään, pidetään huolta hyvässä kuin pahassa
- rajataan tarvittaessa
- kiinnitetään huomiota toisten epäasiallisiin puheisiin
- perustellaan ohjaukset hyvin
- pidetään säännöistä kiinni, ei anneta liikaa löysää

- turvalliset aikuiset
- tuetaan ja autetaan arjessa
- kasvun ja kehityksen tukemista

Aikuisten pohdintaa:

- Ollaan arjessa läsnä
- Kohdataan jokainen nuori arvostavasti ilman ennakkoluuloja
- Vahvistetaan nuorten positiivisia puolia ja elementtejä arjessa
- Annetaan erilaisille tunteille tilaa
- Kuunnellaan
- Kohdataan ihminen ihmisenä
- Ollaan aitoja ja rehellisiä
- Luodaan turvallinen ilmapiiri, pidetään yhteisistä säännöistä kiinni
- Annetaan positiivisia kokemuksia aikuisten kanssa, mahdollistetaan yhteistä tekemistä ja puuhaa
- Rajataan, kun sille on tarvetta
- Pidetään lupauksista kiinni

4. RAJOITUSTOIMENPITEET

Lastensuojelun rajoitustoimenpiteet: Rajoitustoimenpiteitä tulee käyttää laissa määriteltyjen edellytysten mukaisesti. Rajoituksia voidaan käyttää vain, jos:

- se on lapsen edun mukaista
- rajoitus on oikeassa suhteessa lapsen ikään ja kehitystasoon nähden
- rajoitustoimenpiteen toteuttaminen on lapsen hoidon ja huolenpidon tai sijaishuollon toteutuksen kannalta perusteltua ja sopivaa, sekä rajoitus on oikeassa suhteessa suojeltavaan etuun nähden
- rajoituksen käyttäminen on välttämätöntä lapsen tai muiden henkilöiden terveyden ja koskemattomuuden vaarantumisen vuoksi tai omaisuusvahingon ehkäisemiseksi
- muut lievemmat keinot eivät ole mahdollisia toteuttaa
- lapsen mielipide rajoituksesta on selvitetty, ellei se ole täysin mahdotonta

Kun lasta ei voida auttaa lievemmillä keinoilla, on laitoksessa velvollisuus turvautua lastensuojelulain mukaisiin rajoitustoimenpiteisiin. Niitä käytettäessä on kuitenkin varmistettava lapsen oikeusturvan toteutuminen: päätöksenteko, lapsen mielipiteen selvittäminen ja kuuleminen, kirjaaminen ja oikeusturvakeinojen selvittäminen lapselle.

Muuta huomioitavaa:

- Rajoitus on toteutettava turvallisesti lapsen ihmisarvoa kunnioittaen

- Rajoituksen aikana on huolehdittava lapsen perustarpeista yksilöllisesti
- Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista, eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua
- Rajoitustoimenpiteen on loputtava heti, kun rajoittaminen ei ole enää välttämätöntä

Rajoitustoimenpiteitä ovat:

Yhteydenpidon rajoittaminen (62. §): yhteydenpidon rajoittaminen tarkoittaa, että lapsen yhteydenpitoa ja oikeutta tavata tai pitää muilla tavoin yhteyttä läheisiinsä voidaan rajata, kun sen nähdään olevan lapsen edun mukaista. Yhteydenpidon rajoittaminen oikeuttaa sijaishuoltopaikan myös:

- lukemaan/tarkastamaan lapsen lähettämä tai lapselle osoitettu yksittäinen kirje tai muu lähetys
- ottamaan haltuun yhteydenpitoon tarkoitettut välineet
- jättämään lapsen olinpaikka ilmoittamatta läheisille sen ollessa tarpeellista

Aineiden ja esineiden haltuunotto (65. §): Lastensuojelulaitoksen on otettava haltuun lapsen hallussa olevat päihtymistarkoituksessa olevat aineet ja niiden käyttöön soveltuvat tarvikkeet, sekä välineet, joilla lapsi voi mahdollisesti satuttaa itseään tai muita

Henkilötarkastus (66. §): Lapselle voidaan suorittaa henkilötarkastus, jos henkilökunnalla on aihetta epäillä, että lapsella on vaatteissaan päihtymistarkoitukseen tarkoitettuja aineita tai välineitä, tai joko itsensä tai muiden vahingoittamiseen soveltuvia välineitä

Henkilökatsastus (66. §): Lapselle voidaan suorittaa henkilökatsastus, jos on syytä epäillä, että lapsi on käyttänyt päihdyttäviä aineita. Henkilökatsastus voidaan suorittaa seuraavilla tavoilla:

- puhalluskoe
- verinäyte
- hiusnäyte
- virtsanäyte
- sylkinäyte

Omaisuuksien ja lähetysten tarkastaminen (67. §): Lapsen käytössä olevat tilat (huone) tai tavarat voidaan tarkistaa, jos on syytä epäillä, että lapsella on hallussaan esimerkiksi:

- päihtymistarkoitukseen käytettävää ainetta
- päihteiden käyttöön soveltuvia välineitä
- esineitä tai aineita, joita voi käyttää joko itsensä tai muiden vahingoittamiseen

-aineita tai esineitä, jotka vakavasti haittaisivat lapsen oman tai muiden lasten sijaishuollon järjestämistä tai laitoksen yleistä järjestystä

Lähetysten luovuttamatta jättäminen (67. §): Luottamuksellinen viesti tai lähetys voidaan jättää kokonaan tai osittain luovuttamatta, jos se sisältää aineita tai esineitä, jotka lapselta tulisi ottaa haltuun.

Kiinnipitäminen (68. §): Laitoksen henkilökuntaan kuuluva henkilö voi lapsen rauhoittamiseksi pitää kiinni lapsesta, jos lapsi sekavan tai uhkaavan käytöksensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita ja kiinnipitäminen on lapsen tai toisen henkilön hengen, turvallisuuden tai terveyden välittömän vaarantumisen vuoksi, taikka omaisuuden vahingoittumisen vuoksi, välttämätöntä.

Liikkumisvapauden rajoittaminen (69. §): Liikkumisvapauden rajoittaminen tarkoittaa sitä, että lasta voidaan määräaikaisesti kieltää poistumasta tietyltä alueelta tai laitoksesta. Rajoitus voidaan asettaa, jos se on lapsen sijaishuollon toteuttamisen kannalta välttämätöntä tai jos lapsi on otettu huostaan sillä perusteella, että lapsi on vaarantanut terveyttään mm:

-käyttämällä päihkeitä

-tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikoksen tai muulla niihin verrattavalla käytöksellä

-lapsi käyttäytyy tavalla, joka vaarantaa hänen kasvun ja kehityksen

-rajoitus on muuten tarpeen häntä vahingoittavan käytöksen vuoksi

Luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen (69a§)

Mikäli lapsi poistuu luvattomasti lastensuojelulaitoksesta tai ei palaa sovitusti luvalliselta poistumiseltaan, toimintayksikkö ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin lapsen olinpaikan selvittämiseksi sekä lapsen turvallisen palauttamisen järjestämiseksi. Lapsen luvattomasta poissaolosta ilmoitetaan viipymättä lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle sekä tarvittaessa hätäkeskukseen/poliisille tilanteen edellyttämällä tavalla. Lisäksi tilanteesta tiedotetaan huoltajille lapsen edun mukaisesti.

Lapsen olinpaikan selvittyä toimintayksikkö ja lapsen sijaishuollosta vastaava viranomainen arvioivat yhteistyössä tilanteen kokonaisuuden sekä sopivat lapsen palauttamisen toteuttamisesta, mikäli lapsi ei palaa laitokseen vapaaehtoisesti. Palauttamisen suunnittelussa huomioidaan aina lapsen etu, turvallisuus, psyykinen vointi, mahdollinen päihtymystila, väkivallan riski sekä muut tilanteeseen vaikuttavat yksilölliset tekijät.

Lasta hakemaan lähtee ensisijaisesti lapselle tuttuja työntekijöitä, joiden arvioidaan tukevan turvallista kohtaamista ja palautustilanteen onnistumista. Lähtökohtaisesti hakutilanteisiin

osallistuu vähintään kolme työntekijää. Tarvittaessa palauttamisen turvallisuuden varmistamiseksi pyydetään virka-apua poliisilta yhteistyössä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tai sijoittavan hyvinvointialueen sosiaali- ja kriisipäivystyksen kanssa.

Lapsen kuljettaminen toteutetaan Ehot Oy:n ajoneuvolla turvallisuus huomioiden. Mikäli lapsi palauttamisen tai kuljetuksen aikana käyttäytyy siten, että hänen oma turvallisuutensa, muiden turvallisuus tai liikenneturvallisuus vaarantuu, voidaan tilanteessa käyttää lastensuojelulain mukaisia rajoitustoimenpiteitä voimassa olevan lainsäädännön ja suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Lapsen palattua yksikköön hänet kohdataan rauhallisesti, turvallisesti ja ilman syyllistävä lähestymistä. Tilanteen jälkeen huolehditaan lapsen perustarpeista, turvallisuuden tunteesta sekä tilanteen jälkipuinnista lapsen ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Eristäminen (70. §): Lapsi voidaan eristää laitoksen muista lapsista, mikäli hänen käyttäytymisensä vakavasti vaarantaa hänen omaa tai muiden henkilöiden terveyttä, henkeä tai turvallisuutta eikä tilannetta pystytä hallitsemaan muilla, lievemmällä keinoilla. Eristäminen on viimesijainen rajoitustoimenpide, jonka käytön tulee aina perustua yksilölliseen arvioon tilanteen vakavuudesta, välttämättömyydestä ja suhteellisuudesta.

Eristämisen aikana lapsen turvallisuudesta, valvonnasta ja perustarpeista huolehditaan jatkuvasti. Lasta ei jätetä ilman aikuisen seurantaa, vaan hänen vointiaan, käyttäytymistään ja tilanteen kehittymistä arvioidaan koko eristämisen ajan. Lapselle turvataan mahdollisuus keskusteluun, rauhoittumiseen sekä asianmukaiseen kohteluun myös rajoitustoimenpiteen aikana.

Eristäminen saa kestää yhtäjaksoisesti enintään 12 tuntia, ja se on lopetettava välittömästi, kun sen jatkaminen ei ole enää välttämätöntä lapsen tai muiden henkilöiden turvallisuuden taikka lapsen hoidon kannalta. Rajoitustoimenpiteen tarvetta arvioidaan jatkuvasti koko toimenpiteen ajan.

Eristämisestä tehdään aina lastensuojelulain mukainen kirjallinen päätös ja asianmukaiset asiakaskirjaukset. Tilanteen jälkeen lapsen kanssa käydään tapahtunut läpi hänen ikä- ja kehitystasonsa huomioiden, ja samalla arvioidaan mahdollisia jatkotoimenpiteitä sekä lapsen tarvitsemaa tukea.

Eriytynen huolenpito (71. §): Eriytynen huolenpito on ammatillista, kokonaisvaltaista hoitoa ja huolenpitoa, sekä yksilöllistä erityisopetusta sellaisille 12 vuotta täyttäneille nuorille, joiden toiminta vaarantaa heidän omaa henkeä, terveyttä tai kehitystä. Eriytystä huolenpitoa järjestävällä laitoksella on oltava käytettävissään riittävä kasvatuksellinen, sosiaalityön, psykologinen ja lääketieteellinen asiantuntemus. Asiantuntijoiden tulee tavata lasta säännöllisesti. Eriytisen huolenpidon jakso voi kestää maksimissaan 90vrk.

4.1 Miten voidaan huolehtia nuorten ja aikuisten turvallisuudesta rajoitusten käytön yhteydessä?

Nuorten vastauksia:

- laitetaan muut nuoret huoneeseen tarvittaessa
- kysytään, onko kaikki hyvin
- jos mahdollista, niin jutellaan ensin ja otetaan nuoren mielipide huomioon
- pyritään pitämään tilanne mahdollisimman rauhallisena ja olisi hyvä, että aikuiset pysyy rauhallisena
- sanoitetaan, mitä nyt tapahtuu ja mitä sen jälkeen tapahtuu
- pyritään rajaamaan tilanne niin, ettei se häiritse muiden arkea
- ohjataan tarvittaessa muuhun rauhalliseen tilaan ja pidetään etäällä, jos nuori ei pääse huoneeseensa
- riittävästi aikuisia paikalla

Aikuisten pohdintaa:

- On tärkeää, että paikalla on tarpeeksi osaavaa henkilökuntaa paikalla, jotta rajoitustoimenpiteet voidaan toteuttaa asiaankuuluvalla tavalla
- Yksikön hyvät puitteet mahdollistavat turvallisen rajaamisen
- Ollaan tietoisia siitä, mitä tehdään ja mitä seuraavaksi tapahtuu. Pyritään olemaan toiminnassamme läpinäkyviä.
- Käymme rajoitustoimenpiteet jälkikäteen jokaisen asianomaisen kanssa läpi
- Tarvittaessa ohjataan muut nuoret huoneisiin
- Pyritään ennakoimaan mahdolliset rajaustilanteet

4.2 Miten ja missä tilanteissa toivoisitte rajoitustoimenpiteitä käytettävän?

Nuorten vastauksia:

- rajataan, kun sille on tarvetta
- jos toinen nuori riehuu
- tilanteita on erilaisia, kuten jos joku riehuu tai on muuten uhkaavaa käytöstä
- silloin, kun aikuiset katsoo, että pitää rajata

Aikuisten pohdintaa:

- vain silloin kun on välttämätön pakko
- rajoitustoimenpiteet lopetetaan heti kun sille ei ole enää tarvetta
- rajoitustoimenpiteet toteutetaan mahdollisimman hienovaraisesti ja arvostavasti lapsen ihmisarvoa kunnioittavalla ja perusoikeuksia huomioivalla tavalla

4.3 Mitä toimintatapoja toivoisitte rajoitustoimenpiteiden jälkeen käytettävän?

Nuorten vastauksia:

- käytäisiin avointa keskustelua
- perustellaan rajoitustoimenpide selkeästi
- annetaan palautetta rakentavasti, niin nuoren kuin aikuisten osalta
- annetaan mahdollisuus kysyä, jos on kysyttävää ja vastataan niihin niin, että varmasti kysyjä ymmärtää
- aikuisilla neutraali suhtautuminen nuoreen
- käydään rajoituspäätös läpi nuoren kanssa, kun on rauhallinen tilanne
- arki jatkuisi normaalisti
- sanoitetaan, miten arki jatkossa tapahtuu ja kerrataan toimintatapoja ja sääntöjä
- annetaan omaa aikaa ja sitten käsitellään asiat ja kuunnellaan mielipide rajoituksen käyttöön

Aikuisten pohdintaa:

- Käydään nuoren kanssa avointa keskustelua tapahtuneesta, sekä suoritetaan lainmukainen jälkiselvitys: selvitetään, onko tuntemuksia kehossa ja mitä tuntemuksia tapahtuma lapsessa on herättänyt, sekä miten tällaiset tilanteet voitaisiin välttää jatkossa
- Tuodaan esiin oikeusturvakeinot
- Palataan takaisin arkeen ja mennään elämässä eteenpäin, ei jäädä murehtimaan vanhoja

5. OIKEUSTURVAKEINOT

Oikeusturvakeinojen tuominen ilmi (muutoksenhaku, muistutus, kantelu)

Jos kokee tulleensa väärin kohdelluksi sosiaalihuollon palveluissa tai lastensuojeluasiassa, voi asian viedä eteenpäin käsiteltäväksi. Tätä varten on olemassa ns. oikeusturvakeinot. Niiden tarkoituksena on suojella sosiaalihuollon tai lastensuojelun asiakkaan oikeuksia ja turvata oikeuksien toteutuminen.

Oikeusturvakeinoja ovat:

Muutoksenhaku: (valitus)

Sosiaali- ja potilasvastaava p. 044 351 2818

Eduskunnan oikeusasiamies, vaihde p. 09 4321

Oikeusturvan olennaisin ydin on periaate, että jokaisella on oikeus hakea muutosta saamaansa päätökseen. Tehokkain oikeusturvakeino on valitus, koska silloin viranomaisen päätös tutkitaan uudelleen. Kun valitus on tehty, voi tuomioistuimella puuttua päätöksen sisältöön esimerkiksi kumoamalla sen kokonaan tai muuttamalla päätöksen sisältöä.

Osassa lastensuojeluasioita on ennen valituksen tekemistä tuomioistuimelle haettava oikaisua kunnan sosiaalihuollosta. Tätä kutsutaan oikaisumenettelyksi, ja se on vielä kunnan sisäistä menettelyä. Sen tarkoitus on antaa kunnan viranomaiselle mahdollisuus tarkistaa päätöksensä uudelleen, ennen kuin se menee tuomioistuimen käsittelyyn.

Silloin kun on kyse lapsen ja huoltajan oikeusturvan kannalta erityisen merkittävästä lastensuojeluasiasta, päätöksestä kuitenkin on oikeus valittaa suoraan hallinto-oikeuteen, ilman edellä mainittua oikaisumenettelyä. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi kiireellistä sijoitusta tai yhteydenpidon rajoittamista koskevat päätökset.

Valituksen tekemisessä neuvoo kunnan sosiaaliasiamies. Vähävaraisella henkilöllä on mahdollisuus saada oikeusapua valtion varoista.

Muistutus:

Palvelun huonosta laadusta tai saamastaan huonosta kohtelusta voi tehdä muistutuksen. Muistutus on nopea ja ensisijainen keino ilmoittaa epäkohdista. Muistutuksen voi tehdä yhdessä sosiaaliasiamiehen kanssa. Hän tietää, kuka kyseisessä asiassa on vastuuhenkilö eli kenelle muistutus pitää osoittaa. Muistutukseen pitää antaa aina vastaus, vaikka se ei esimerkiksi johda korvauksiin tai muihin toimenpiteisiin.

Kantelu:

Kantelu on yksilön kannalta tärkeä oikeusturvakeino, koska sitä voidaan käyttää useammin kuin valitusta, myös niissä tapauksissa, joissa ei ole valitusmahdollisuutta. Kantelu tehdään ylempälle viranomaiselle tai erityiselle viranomaiselle, jonka tehtävänä on valvoa toisen viranomaisen toiminnan laillisuutta.

Kantelun voi tehdä, jos epäilee, että viranomaisen on ei ole noudattanut lakia tai toiminta on ollut virheellistä tai epäasianmukaista. Kantelun voi tehdä myös asiassa, josta on tekemässä valituksen. Tehtyyn kanteluun saa aina ratkaisun, jossa käydään huolella läpi asia ja kerrotaan tapahtuneesta mahdollisesti seuraavat toimenpiteet.

5.1 Miten ja milloin haluatte aikuisten kertovan oikeusturvakeinoista?

Nuorten vastauksia:

-esimerkiksi rajoitustoimenpiteiden jälkeen

- kun tulee jaksolle, niin olisi hyvä käydä nämä läpi
- kun aikuisen ja nuoren välillä on ristiriita, niin olisi hyvä tuoda näitä keinoja ilmi
- voisi olla muistilappunen liittyen oikeusturvakeinoihin
- kun nuori on tuonut esiin kaltoinkohtelua tai papereissaan olevan väärää tietoa

Aikuisten pohdintaa:

- Rajoitustoimenpiteiden jälkeen jälkipuinnissa
- Kun lapsi tulee yksikköön, voidaan käydä keskustelua hänen oikeusturvakeinoistansa liittyen esimerkiksi ehopäätökseen
- Ohjataan ja opastetaan selkeäsanaisesti jokaista lasta asioiden asianmukaiseen hoitamiseen